

Sygn. akt III AUa 909/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Horbulewicz
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo SSA Aleksandra Urban (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy G. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt VI U 2604/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od wnioskodawcy G. L. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 450,00 (czteryście pięćdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

SSA Lucyna Ramlo SSA Grażyna Horbulewicz SSA Aleksandra Urban

Sygn. akt III AUa 909/16

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek G. L. „(...)” z podstawą obejmującą okres od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 31 marca 2016 r. podwyższa się o 50 %.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony twierdził, że wskazywanie w deklaracji ZUS IWA

za 2014 r. kodu działalności PKD 10 85 Z, nie wynikało z zawinionego działania, lecz było następstwem pomyłki. Pomyłka ta była skutkiem uprzedniego omyłkowego wskazania kodu przeważającej działalności w toku rejestracji działalności gospodarczej. Wytwarzanie gotowych posiłków i dań nie było przedmiotem działalności faktycznie wykonywanej przez ubezpieczonego, który zajmuje się przygotowywaniem i dostarczaniem żywności dla odbiorców zewnętrznych - catering, dla której stopa składki wynosi 0,67 %. Składka wypadkowa wskazana w ZUS DRA odpowiada przeważającej działalności faktycznie wykonywanej przez ubezpieczonego. Brak było po stronie ubezpieczonego umyślności w błędnym wskazaniu w przeważającej działalności w deklaracji ZUS IWA za 2014 r. Błędne zaś dane spowodowały zawyżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w stosunku do stopy, jaka powinna być przyjęta z uwagi na faktycznie wykonywaną działalność.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się jego oddalenia.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie VI U 2604/15 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nie podwyższył o 50 % stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym obejmującym okres od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 31 marca 2016 r. (punkt pierwszy) oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt drugi).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. G. L. prowadzi przedsiębiorstwo z dodatkiem do firmy (...) (...) (...)” od dnia 20 kwietnia 2011 r. Przedmiotem przeważającej działalności gospodarczej jest catering, to jest przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2014 r. wpis płatnika w Centralnej Ewidencji i Informacja o działalności gospodarczej wskazywał, jako przeważającą działalność - wytwarzanie gotowych posiłków i dań - kod PKD 10 85 Z. Tenże kod został wpisany przez świadka K. L. w deklaracji ZUS IWA w dniu 6 stycznia 2015 r. Z tą działalnością wiąże się stopa składki w wysokości 1,67 % w roku składkowym od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 31 marca 2016 r. Natomiast w deklaracjach rozliczeniowych ZUS DRA za kwiecień i maj 2015 r. płatnik wskazał składkę wypadkową 0,67 %. Wspomniana deklaracja płatnika była jego pierwszą deklaracją tego rodzaju. Ojciec płatnika, który wypełniał deklarację, był przekonany, iż winien wskazać w deklaracji kod wskazany uprzednio mylnie, jako kod przeważającej działalności w Centralnej Informacji, po czym sprostować to oznaczenie, najpierw w Centralnej Informacji, a dopiero w ślad za tym w deklaracji ZUS IWA. Płatnik dokonał zgłoszenia zmiany w Centralnej Informacji w dniu 25 marca 2015 r. usuwając kod 10 85 Z i wpisując kod 56 21 Z, a więc działalność dla, której stopa składki była ustalona na 0,67 %. Deklarację wypełniał ojciec płatnika, który zawodowo zajmuje się rozliczaniem czasu pracy kierowców. Była to pierwsza deklaracja ZUS IWA wymagana od ubezpieczonego, a oznaczenie PKD przy zgłoszeniu podjęcia działalności, było wynikiem błędu osoby trzeciej. Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.; dalej ustawa) wskazując, że w okolicznościach sprawy wykluczyć należało, że podanie w ZUS IWA kodu związanego z wyższą stopą składki, może być kwalifikowane na podstawie tego przepisu. W grę może wchodzić odpowiedzialność z art. 34 ust. 2 ustawy. Rozstrzygając kwestię odpowiedzialności za wpisanie w deklaracji DRA stopy 0,67 %, wskazano, że odpowiedzialność płatnika nie jest absolutna. Płatnik ponosi odpowiedzialność za dotyczące go okoliczności, a więc zwłaszcza z tytułu winy w przekazaniu nieprawdziwych informacji. Sąd Okręgowy podzielił ocenę dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2013 r. uznając, że płatnik wykazał brak winy, skoro przekazanie nieprawidłowej informacji wynikało z błędnej wykładni stanu prawnego i przekonania, że obowiązek płatnika polega na wskazaniu kodu PKD wpisanego w Centralnej Informacji, co uczynił płatnik w styczniu 2015 r., a korekta będzie możliwa później. Zwłaszcza, że od kwietnia 2015 r. płatnik obliczał składki od faktycznego przedmiotu przeważającej działalności i zamierzał doprowadzić do korekty deklaracji w toku postępowania administracyjnego. Mając na uwadze całokształt tych okoliczności, Sąd I instancji uznał, że odwołanie płatnika zasługuje

na uwzględnienie i dlatego na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym. Orzeczenie o kosztach znajduje swoją podstawę w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art.

11 § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości i zarzucając mu: naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.), art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) oraz prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c.

W związku z powyższym wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpatrzenia oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że przyjęcie poglądu o możliwości weryfikacji w postępowaniu odwoławczym prawidłowości określenia w druku ZUS IWA rodzaju działalności według PKD z rzeczywistym stanem faktycznym prowadziłyby do sanowania sytuacji, kiedy inna kwalifikacja PKD przyjęta zostałaby w postępowaniu przed organem rentowym, a inna ujawniona w rejestrze REGON, co sprzeczne wydaje się być ze normami „prawa statystycznego”, które opisują szczegółowo sposób ustalenia kodu PKD z uwzględnieniem przeważającej działalności. Płatnik zaniedbał swoich obowiązków wynikających z prawa statystycznego i doprowadził do zmiany danych w rejestrze REGON. W takiej sytuacji, wskazywanie w druku ZUS IWA danych obiektywnie prawdziwych ale niezgodnych z danymi w rejestrze- stanowi najłżejszą odmianę zawinienia /culpa levissima/, która jednakże daje podstawę do stwierdzenia odpowiedzialności płatnika za zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, spowodowane przekazaniem nieprawdziwych danych, o **których** mowa w art. 31 ustawy i w konsekwencji musi skutkować zwyżką stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy.

Wnioskodawca w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługiwała na uwzględnienie skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Istotą sporu było, czy pozwany organ rentowy decyzją z dnia 23 lipca 2015 r. prawidłowo podwyższył o 50 % stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek G. L. „(...)” z podstawą obejmującą okres od dnia

1 kwietnia 2015 r. do dnia 31 marca 2016 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, jednakże dokonał nieprawidłowych ustaleń prawnych, co w konsekwencji skutkowało naruszeniem przepisów prawa materialnego i niewłaściwą subsumpcją ustaleń faktycznych pod dyspozycje właściwych przepisów prawa.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podzielił w pełni pogląd prawny wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie III AUa 1285/14, na który powołał się również organ rentowy w apelacji.

Na wstępie wskazać należy, iż stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U.

z 2015 r., poz. 1242 ze zm.; ustawa wypadkowa) zwyżką stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe skutkuje nie każde zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe,

a jedynie te spowodowane przez płatnika składek nie przekazaniem danych lub przekazaniem nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej.

W myśl art. 31 ustawy wypadkowej, dane o których mowa w art. 34, to wskaźniki częstości: poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem; poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich; zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które płatnik składek przekazuje do dnia 31 stycznia danego roku za poprzedni rok kalendarzowy w informacji zawierającej w szczególności: dane identyfikacyjne płatnika składek, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych; rodzaj działalności według PKD; liczbę ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego; adres płatnika składek.

Bezspornie płatnik stosownie do ciążącego na nim obowiązku przekazał na druku ZUS IWA wskazane wyżej dane. Istota sporu sprowadza się zaś do oceny, czy wskazując w drukach ZUS IWA za 2014 w rubryce rodzaj działalności według PKD – kod 10 85 Z (wytwarzanie gotowych posiłków i dań) zamiast kodu 56 21 Z (przygotowywanie i dostarczenie żywności dla odbiorców zewnętrznych) płatnik podał nieprawdziwe dane w rozumieniu art. 34 ustawy wypadkowej.

Sąd Okręgowy uznał, że przekazanie nieprawidłowej informacji wynikało z błędnej wykładni stanu prawnego i przekonania, że obowiązek płatnika polega na wskazaniu kodu PKD wpisanego w Centralnej Informacji, co uczynił płatnik w styczniu 2015 r., a korekta będzie możliwa później.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu I instancji, ponieważ nie ma możliwości weryfikacji, zarówno przez organ rentowy, a następnie przez Sąd w postępowaniu odwoławczym, klasyfikacji działalności według PKD. Przywołanych wyżej przepisów ustawy wypadkowej nie można odczytywać w oderwaniu od pozostałych przepisów tej ustawy. W szczególności zaś zwrócić należy uwagę, że zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33. W myśl zaś art. 29 ust.

1 ustawy wypadkowej płatnik składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według PKD ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, literalna treść przywołanego art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej, wobec podkreślonego wyżej zapisu „rodzaju działalności według PKD ujętego w rejestrze REGON” nakazuje przyjąć, iż podaniem nieprawdziwych danych w rozumieniu art. 34 będzie wskazanie w druku ZUS IWA zarówno obiektywnie prawidłowego, jak i nieprawidłowego rodzaju działalności według PKD, jeżeli będzie inny niż ujęty w rejestrze REGON. Przyjęcie odmiennego zapatrywania pozbawiłoby całkowicie znaczenia zapis „ujętego w REGON”, a taka wykładnia jest nieuprawniona.

Wyjaśnić w tym miejscu można, iż pojęcie „rejestr REGON” oznacza krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, natomiast „rodzaj działalności według PKD” to rodzaj przeważającej działalności prowadzonej przez płatnika zakodowanej według Polskiej Klasyfikacji Działalności w rejestrze REGON. Szczegóły dotyczące PKD zawiera wprowadzone na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Wskazany w art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej zapis sposobu ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wskazuje, że organ rentowy winien kierować się danymi wskazywanymi przez płatnika w druku ZUS IWA korespondującymi z danymi ujawnionymi

w rejestrze REGON, a więc określonymi przez podmioty realizujące normy zawarte w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r., poz. 591), jak i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz.U. z 2007 r., Nr 251, poz. 1885).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego pozbawienie organu rentowego, jak Sądu ubezpieczeń społecznych, możliwości weryfikacji danych ujawnionych w rejestrze REGON z rzeczywistym stanem faktycznym, pozornie tylko jest wnioskiem nieakceptowalnym. Zwrócić bowiem należy uwagę, iż stosownie do treści art. 30 ustawy o statystyce publicznej, podmioty gospodarki narodowej są obowiązane do: 1) posiadania numeru identyfikacyjnego krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o którym mowa w rozdziale 6, i posługiwania się nim przy przekazywaniu informacji wykorzystywanych dla celów statystycznych; 2) stosowania w prowadzonej ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości standardów klasyfikacyjnych ustalonych na podstawie art. 40; 3) przekazania jednorazowo, przekazywania systematycznie lub okresowo, nieodpłatnie informacji i danych statystycznych dotyczących prowadzonej działalności i jej wyników w formach i terminach oraz według zasad metodologicznych określonych szczegółowo w programie badań statystycznych statystyki publicznej oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 31.

Nie można mieć wątpliwości, iż płatnik jest podmiotem gospodarki narodowej w rozumieniu przepisów ustawy o statystyce publicznej, gdyż zgodnie z art. 2 pkt. 11 użyte w ustawie określenia oznaczają - podmiot gospodarki narodowej - osobę prawną, jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej oraz osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Nałożone na niego

w art. 30 pkt. 2 i 3 obowiązki w założeniu bez wątpienia służyć mają zachowaniu aktualności zgłaszanych danych i jednolitości stosowanej kwalifikacji prowadzonej działalności. Przyjęcie zapatrywania Sądu Okręgowego o możliwości weryfikacji w postępowaniu odwoławczym prawidłowości określenia w druku ZUS IWA rodzaju działalności według PKD z rzeczywistym stanem faktycznym prowadziłyby do sanowania sytuacji, kiedy inna kwalifikacja PKD przyjęta zostałaby w postępowaniu przed organem rentowym, a inna ujawniona w rejestrze REGON, co sprzeczne wydaje się być ze wskazanymi wyżej normami "prawa statystycznego", które opisują szczegółowo sposób ustalenia kodu PKD z uwzględnieniem przeważającej działalności.

Sąd Apelacyjny oczywiście dostrzega, iż wynik przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania daje podstawę do przyjęcia, iż ujawniony w spornym okresie w rejestrze REGON kod działalności obiektywnie niezgodny jest z rzeczywistym stanem, gdyż przeważający w spornym okresie był catering (przygotowanie i dostarczenie żywności do odbiorców zewnętrznych, a nie wytwarzanie gotowych posiłków i dań). Nie można jednak tracić z pola widzenia, iż to płatnik zaniedbał swoich obowiązków wynikających z prawa statystycznego i nie doprowadził do zmiany danych w rejestrze REGON. W takiej sytuacji, wskazywanie w druku ZUS IWA danych obiektywnie prawdziwych, ale niezgodnych z danymi w rejestrze stanowi najłżeszą odmianę zawinienia /culpa levissima/, która jednakże daje podstawę do stwierdzenia odpowiedzialności płatnika za zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, spowodowane przekazaniem nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej i w konsekwencji musi skutkować wyższą stopą procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej.

Ponadto wskazać należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala stwierdzić jakoby błędne wskazanie w deklaracji ZUS IWA za rok 2014 kodu PKD wynikało z innych niż zawinione powodów, np. matematycznej pomyłki, wadliwego „przeimportowania” danych do programu komputerowego, błędu powstałego przy redakcji tekstu dokumentu, wprowadzenia w błąd przez podmiot trzeci.

Odwołujący się od zaskarżonej decyzji nie zdołał zatem obalić domniemania winy płatnika składek w sytuacji, gdy przekazane dane nie odpowiadają prawdzie - wynikającego z art. 34 ust.

1 ustawy wypadkowej. Sąd II instancji miał na względzie, że płatnik składek prowadził działalność gospodarczą długo (ponad 5 lat). Jako doświadczony przedsiębiorca powinien zadbać o prawidłowe wpisanie rodzaju prowadzonej

działalności gospodarczej zgodnie z PKD w rejestrze REGON. Powyższego stanowiska nie zmienia okoliczność, że przedmiotową deklarację wypełniał ojciec płatnika składek.

Wobec tak dokonanych ustaleń, Sąd Apelacyjny, podzielając stanowisko organu rentowego wyrażone w apelacji uznał, że zaszyły podstawy do zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd II instancji orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku zgodnie z treścią przepisu art. 98 § 1 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 490) - za I instancję (180 zł) oraz w zw. § 9 w zw.

z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. - za II instancję 270 zł (270 - 75 % z 360 zł).

SSA Grażyna Horbulewicz SSA Lucyna Ramlo SSA Aleksandra Urban